

— Potovanje po Vojvodini —

Navdihujoča raznolikost

Vojvodina navdihuje s svojo raznolikostjo. Če se zdi panonska pokrajina sprva enolična, bližji pogled pokaže vso njeno raznovrstnost, še posebej pa očara njeno bogastvo različnih kultur in narodov, ki tam prebivajo. Pripadniki kar 27 različnih narodov živijo v tej severni srbski pokrajini, ki se izkaže kot zelo dober družinski popotniški cilj za nekajdnevno potovanje.

Novi sad in Petrovaradin

Novi Sad je prestolnica Vojvodine in drugo največje mesto v Srbiji. Osrednji Trg svobode na eni strani omejuje rimsko-katoliška cerkev Sv. Marije, na drugi pa mestna hiša. Mestna hiša je skoraj popolna kopija mestne hiše v avstrijskem Gradcu, zgrajena je bila 1895 v neorenesančnem slogu. Zasnova jo je arhitekt Georg Molnar, prav tako kot cerkev Sv. Marije, ki s 73 metrov visokim zvonikom dominira nad središčem mesta. Sredi trga je spomenik Svetozarju Miletiću, najpomembnejšemu vojvodinskemu politiku v 19. stoletju. Pet metrov visok

bronasti spomenik so med drugo svetovno vojno skrili na (menda še danes) neznan kraj, da bi ga tako zavarovali pred uničenjem ali pretopitvijo v municijo. Pomembna znamenitost mesta je Petrovaradinska trdnjava, sezidana v 18. stoletju. V podzemnih vojnih galerijah pod trdnjavo je v štirih nadstropjih kar 16 km hodnikov in različnih prostorov, od katerih je en km dostopen tudi javnosti za ogled. Zaradi varnosti, ki jo je zagotavljala nikoli osvojena trdnjava, je bila v njej v začetku 19. stoletja tudi zakladnica, v kateri so hranili zlato in srebro habsburške monarhije.

Dvorca Ečka in Fantast

V neposredni bližini Zrenjanina je v vasi Ečka dvorec v angleškem slogu, ki ga je dal zgraditi plemič Lazar Lukač, na njegovi svečani otvoritvi leta 1820 pa je pred zbrano ogrsko smetano igral takrat devetletni čudežni deček, slavni skladatelj Franz Liszt. V kasnejših obdobjih so dvorec obiskovali in se udeleževali lova različni imenitneži, med njimi v grof Esterhazy, Aleksander Karadžević in prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki je menda prav od tu odpotoval v Sarajevo, kjer ga je čakal atentat... Dvorec obkroža čudovit park, danes pa je v njem luksuzni hotel, ki je pogosto prizorišče razkošnih porok. Nič manj zanimive zgodovine nima dvorec Fantast, o katerem še vedno krožijo skrivnostne zgodbe, tako kot o njegovem lastniku Bogdanu Dunderskem, pripadniku ene najbogatejših vojvodinskih družin s konca 19. in začetka 20. stoletja. Menda je bil pravi gospod, izobražen in izbranega vedenja, a tudi boem, ki je strastno ljubil konje, vino in lepe ženske - ne nujno v tem vrstnem redu. Na velikanskem posestvu je bilo nekoč kar 1.400 konjev, pred dvorcem pa je lastnik dal zgraditi bazen olimpijskih dimenzij. Pravijo, da so ga ob otvoritvi napolnili z mlekom, v njem pa so se gole kopale lepotice od blizu in daleč, ki jih je Dunderski opazoval z balkona dvorca... Ob koncu druge svetovne vojne je bil dvorec precej poškodovan, vse pohištvo, tepihi in srebrnina pa raznešeno na vse strani. Danes je tudi tu hotel, a ker je podjetje, ki upravlja dvorec, v stečaju, iščejo bogatega investitorja, ki bi mu vdahnil novo vsebino.

Carska bara

Naravni rezervat mokrišče Carska bara leži pred sotočjem rek Tisa in Begej, bogata in raznolika močvirska vegetacija pa gosti številne živali, od rib do močvirskih želv, zajcev, lisic, divje svinje in še posebej več kot 240 vrst ptic, zaradi česar je Carska bara uvrščena na listo Unesca. Med pticami se v Carski bari v različnih obdobjih leta ustavi vseh deset vrst sive čaplje, ki živijo v Evropi, opaziti pa je tudi belorepega orla in

Carska bara

Vodomec

Slikarstvo Zuzane Chalupove

pa tudi umaknjeni od vasi. Ker poštnega naslova ne morejo imeti po kraju ali ulici, so jih za lažje prepoznavanje preprosto oštevilčili - Salaš 84, Salaš 121... Nekateri med njimi so danes spremenjeni v neke vrste kmečki turizem, tudi najvišje kategorije. Takšen je, na primer, Salaš 137 v bližini Novega Sada, kjer je mogoče uživati domačo hrano in pijačo v pristnem ambientu in ob dobri etno glasbi.

Naivna umetnost

Vojvodina je znana tudi po številnih slikarjih naivne umetnosti, mnogi med njimi so dosegli svetovno slavo. V pretežno slovaški vasi Kovačice sta bila doma kar dva naivna slikarja, Zuzana Chalupova in Martin Jonaš. Slike Zuzane Chalupove visijo v številnih galerijah in muzejih ter zbirkah zbirateljev po vsem svetu, ki so zanje odšteli kar vrtočlave vsote. Od leta 1973 se bile njene slike stalnica Unicefovih voščilnic, potem ko jo je v njenem ateljeju obiskal kasnejši francoski predsednik Mitterand. Martin Jonaš je bil izjemen risar, leta 1978 si je s Salvadorjem Dalijem delil zlato nagrado na mednarodni razstavi v Italiji. Kasneje je ustvarjal v glavnem pastele in olja, njegovo slikarstvo pa je prepoznavno po izrazito velikih rokah in nogah ljudi na sliki, kar so povzeli mnogi naivni slikarji.

Matjaž Markič

Salaš 137

vodomca. Po rezervatu so mogoči vodeni ogledi, kjer se vodič Milivoj Putić izkaže kot prava zakladnica znanja, privlačna možnost pa je tudi enourni izlet z ladjico, če vodostaj to dopušča.

Salaši

Salaši so velika poljedelska posestva, na katerih so gospodarske zgradbe, in so tipični za panonsko pokrajino Slavonije, Bačke in Banata. Oddaljeni so od večjih mest, običajno

Dvorec Ečka

Dvorec Fantast

Novi sad

Petrovaradinska trdnjava

